

Vis A Vis

MEDEDELINGEN VAN DE STICHTING FAMILIE VIS VAN ZAANDIJK

Een reisverslag uit 1857

Rond het midden van de vorige eeuw bestond in de Zaanstreek een zekere traditie dat jonge stellen met elkaar reizen maakten. Nieuwe spoorverbindingen gaven nieuwe reismogelijkheden. De Nederlandsche Rhijnspoorweg Maatschappij onderhield in de vijftiger jaren de lijn Amsterdam-Utrecht-Arnhem. Voor de jonge Zaankanters was Kleef daardoor een geliefd reisdoel.

In 1856 is de verbinding tussen Arnhem en het Duitse industriegebied tot stand gekomen, waardoor ook Keulen per spoor bereikbaar werd. Van die nieuwe mogelijkheid is in juni 1857 meteen gebruik gemaakt door een viertal jonge stellen uit Zaandijk. Van dit 'Reisje gedeeltelijk langs de Rijn' heeft Pieter Donker, als secretaris, in een klein

schriftje verslag gedaan. Dat schriftje is bewaard gebleven; het volledige reisverslag van Pieter Donker treft u op de volgende bladzijden aan.

Het reisgezelschap bestond uit:

- Albert Heymeszoon Vis (1832-1885) en Antje Houttuyn (1833-1873). Zij zijn getrouwd op 20 juni 1858 te Zaandijk.
- Adriaan Corneliszoon Honigh (1833-1878) en Clasina Dekker (1838-1915), getrouwd op 8 juli 1858 te Zaandijk. Clasina's moeder was Maartje Houttuyn.
- Bruining Stephan (1833-1889) en Barbera Christina Tobbe (1836-1898), getrouwd op 22 juli 1858 te Zaandijk. Bruining was de zoon van Bernardus Stephan, geneesheer te Koog aan de Zaan, die hij later

is opgevolgd. Barbera was de dochter van Hendrik Tobbe, destijds een geliefd chirurgijn in Zaandijk. Zijn huis stond op de plaats waar zich nu de panden Lagedijk 116 en 118 bevinden. Daar bevond zich ook de Tobbesteeg, die thans nog aangegeven staat tussen deze twee huizen.

- Pieter Donker Dirkszoon (1833-1899) en Aaltje Vis Pietersdochter (1835-1910), getrouwd te Zaandijk op 28 juli 1858. Met Aaltje en Pieter hebben we al eerder kennis gemaakt in het artikel op pag. 241 (Med. nr.28), dat gewijd is aan het poëziealbum van Aaltje. ♦

In dit nummer:

- *Reisverslag, pag. 277*
- *'De Herder', pag. 284*
- *Een bijzondere postzegel, pag. 284*
- *Mutaties en Correcties Nederland's Patriciaat, pag. 284*
- *Berichten van bestuur en redactie, pag. 285*

Reisje gedeeltelijk langs de Rijn

den

17. 18. 19. 20. 21e Junij 1857

door

A. Hz Vis & A. Houuttuijn

A. C. Honigh & C. Dekker

B. Stephan & B. Tobbe

P. Donker & A. Vis Pd.

Mogten wij reeds onderling lange tijd de gedachte koesteren ook eens buiten ons vaderland de schoone en trotsche natuur alsmede de gewrochten van kunst welke door 's menschen hand zijn voortgebragt te aanschouwen.

De Rijn was daartoe ons aller keus, die Rijn welke buiten de Donau & Wolga de grootste van Europa stroomen is, maar wel door natuur en kunst zoo begiftigd dat zij als de schoonste der wateren kan aangemerkt worden.

Alzoo begaf op Woens-dag 17. Junij des morgens 5 uur een gezelschap van het lieve dorp Zaandijk naar Zaandam, waar de boot de Prins van Oranje eruit gekozen was om die vrolijke en verlangende harten tot Neêrlands hoofdstad over te brengen vanwaar de spoor van 7½ uur ons naar Deutsche oorden voeren zou.

Alles ging uitnemend goed, het scheen alsof de natuur geheel hare goedkeuring aan ons voorgenomen plan hechte, zoo heerlijk en schoon was de morgenstond.

De spoor leverde veel afwisseling op, nog onvermoeid genoten wij gezeten in de 1e klasse der Rhijnspoor de heerlijke gezichten ons reeds bekend tot Arnhem en verder tot Emmerich, waar wij de revue moesten passeeren, doch de inspectie onzer goederen liep zeer gemakkelijk af, hier werd ons een goede gelegenheid aangeboden om den inwendigen mensch wat te versterken voor de nog af te leggen spoorreis en om hiertoe des te beter in staat te zijn, namen wij rijnwijn met ons in den wagon, die zoo van tijd tot tijd ons veel

verfrissing gaf. Van Emmerich passeerden wij het schoone dorp Reis de stad Wezel waarover wij de groote brug over de rijn passeerden Dinslaken. Oberhausen, dat ons wel voorkwam, het middelpunt der Deutsche spoorwegliniën te zijn, wijl de verschillende rails die naar onderscheidene plaatsen leidden onze hoogste verwondering gaande maakte, verder Ruhrort met vele fabrieken, doch de molens missen het vlugge hollandsche fatsoen, toen Grossenbaden, Calcum een zeer fraaije aanleg evenals Benrath, Langeveld, Ham, Mühlheim, daar wij allen verwachtten dat dit Keulen zou zijn, viel ons in het eerst dit niet mede, maar de heerlijke en vreemde gezichten, stelden ons weder regt tevreden, eindelijk bereikten wij om 4½ uur de voorstad Deutz, waar wij ons dadelijk belast en beladen in een omnibus plaatsten, die de naam van het Hof van Holland droeg, die ons ook spoedig te Keulen in een hotel overwelks hoogte en grootte wij verbaasd stonden, na ingetreden te zijn, was water om ons te reinigen en te verfrisschen zeer welkom en daarna een dinée maakte ons geheel andere menschen, zoodat wij besloten de stad met zijn merkwaardigheden in oogenschouw te nemen, dat ons zeer slecht gelukte, wijl de kerken bezet en andere dingen gesloten waren. van hier gingen wij met spoor van 9 uur naar Bonn, die verbazend hard reed, en waar wij om 10 uur aankwamen, ons intrek in het hotel royaal nemende, waar wij ons op de 5e etage ter ruste lagen, dankbaar voor de gelukkige afgelegen spoorreis en voor het prachtige weder dat ons op dien dag

Aaltje Donker-Vis en Pieter Donker met hun beide dochters Go (Margaretha Cornelia 1869-1917) en Tine (Catharina Margaretha 1867-1945), omstreeks 1888.

vergezeld had.

Donderdag 18 Junij

Na elkander hartelijk goedemorgen gewenscht te hebben, zetten wij ons bij de schoone morgenstond in den tuin neder om te Frühstücken, waarna in overeenkomst traden met de stalmeester, welke een rijtuig deed voorkomen, waarin wij allen acht geborgen konden worden, dat ons als het meest verkiesselijkst voorkwam. Van hier reden wij langs de Universiteit door de schoone kastanjelaan naar Poppelsdorf, ook wel Clemensruhe genaamd en vandaar naar de kreutsberg, die van beneden tot den top met dennen beplant is, vroeger stond hier een servietenklooster, doch de schoone kapel met hare kostbare trap van rood Italiaansch marmer en de fraai geschilderde plafonds trokken onze attentie, alsook de onderaardsche kelder, waar de monniken geheel gekleed als stokvisschen geheel verdroogd lagen, hier waren onze dames niet regt op hun gemak en bij het uitgaan had eene dame het ongeluk haar hoofd zoodanig tegen de

steen te stooten, dat ons eerst nog al eenige ongerustheid baarde. onze gids verhaalde dat de eerbied der vromen voor de trap in de kapel zoo groot was, dat zij dezelve nooit dan knielend bestijgen mogten, omdat er bloeddruppels van onze Heiland op gestort waren, zelfs een fransch dragonder had de vermetelheid dezelve te paard te willen bestijgen, doch berijder en paard gleden uit en vielen als verpletterd op den grond neder, waar men ons ook de schade hiervan toegebracht nog aanwees.

Na ons aan den voet der berg met een heerlijk glas Pilsen bier verkwikt te hebben, vervolgden wij onze weg voor Kesslich, een zeer rijk dorp door de wijnbouw aan den kruin eener berg het slot Rosenburg opmerkende, gingen verder langs de chaussee naar Godesberg welke aan de eene zijde geheel uit peeren- en de andere zijde uit popelierboomen bestaat, zagen in het voorbijgaan het Hochkreuz een 36 voet hooge pyramide welke in gotische bouwtrant van steen is opgetrokken op welks top een ijzeren kruis geplaatst is. In de nabijheid wees men ons Friesdorf aan

den voet van een heuvelen-rij gelegen waar de aluinfabrieken zich bevinden, de dorpen Petersberg, Puffendorf, Müklau, welke laatste plaats zeer nette gebouwen had. Ronsdorf en Honnell, welke dorpen zeer schoon gelegen zijn aan den voet van het Zevengebergte, eindelijk kwamen wij te Rolandseck waar wij de ruïne van diezelfde naam bezochten, door Keizer Hendrik V in de 12e eeuw verwoest, deze plaats lieten wij de dames met ezels bestijgen, terwijl wij dezelve te voet beklommen, dat voor ons nogal heel wat moeite kostte, doch boven gekomen hadden wij een allerprachtigst gezicht over de daarin de omtrek liggende dorpen en bergketens, van hier gingen wij weder te rug naar Königswinter, waar wij ons rijtuig aan deze zijde lieten wachten, en wij de rijm met de geerbrug overgingen, ons daarna aan de table d'hôte plaatsten en regt te goed deden aan de duitsche pot en een glaasje Drachenfelser wijn, na afloop van dien lieten wij ezels voorkomen, waarop wij ons plaatsten en eerst naar de Wolkenberg welke berg geheel uit rotssteen bestaat evenals de Geisberg en Drachenfels, dus hier veel vertier aan de arbeidzame volksklasse verschaft om de steenen te hakken, welke gebruikt worden aan de Dom van Keulen en voor de straten van Amsterdam, zooals onze geleiders ons ten minste verhaalden, de opstijging der Drachenfels had op sommige punten iets verschrikkelijks door de ontzaggelijke afgronden, die zoo ter zijde van ons lagen, thans zijn wij boven op de berg bij de ruïne, hebben een allerprachtigst gezigt over de Rijn en de ter weerskanten liggende bergen en dalen dat ons in stilte doet zeggen: wat is de goede God toch magtig dat Hij zulk een trotsche en schoone natuur heeft voortgebracht: de Drachenfels prijkte verder met een logement dat eene aangename verrassing was, wijl wij ons hier verkwikten met meedrank bestaande uit moezelwijn met aardbeziën alzoovoldaan namen wij de terugtocht aan, langs een andere zeer goed aangelegen weg, onder het onophoudelijk

geroep der dames: in galop, bereikten op nieuw Königswinter regt voldaan over alles wat wij daar gezien en genoten hadden, wij keerden over de Rijn naar Godesberg terug, waar wij besloten dien nacht ons in de armen van Morpheus toe te vertrouwen, bezochten vooraf echter de ruïne van Godesberg, die weinig schoons bevat, doch de gezigten wijd en zijd waren ons regt aangenaam na ons hotel terugkeerende soupeerden wij in den heerlijken tuin daartegen over gelegen, na welker gebruik wij nog een wandeling naar de Dractscherbrunnen maakten en een glas mineraal dronken, doch de rijnwijn vond bij ons verreweg de voorkeur boven dit zout op Staligwater, teruggekeerd ging ieder naar zijn kamer, elkander hartelijk een goede rust toewenshende, om morgen weder als frisch man de verdere genoegens te smaken, na wederzijdsch gekus en handdrukken droop ieder stilletjes af.

Vrijdag 19 Junij.

Ons aller ontwaken was regt aangenaam, 4 uur in den morgenstond werden wij allen gewekt gebruikten ons ontbijt in den tuin onder de heerlijkste muziek die reeds zoo vroeg in den morgenstond de lucht weergalmde, om iemand te herinneren, dat hij op dezen dag zijn aanwezen te danken had, dit was ook met dame B. Tobbe het geval, voor haar leverde ook deze dag veel stof tot overdenken aan, waarmede zij van wederzijde hartelijk werd gelukgewenscht, na afloop van al deze plegtigheden kwam ons rijtuig voor, waarna wij instapten en de Kellners het lebe sie wohl toeriepen en in galop onze weg tot Rolandseck doorzetten en vandaar naar Reinagen waar wij de Apolinaris-kerk gedeeltelijk bezigtigden, wijl er dienst gehouden werd, maar de bouw en inrigting der kerk alsmede de schilderstukken kwamen ons voortreffelijk voor, van hier gingen wij naar Oberwinter en Unkelstein, thans verlaten wij de rijm die steeds onze geleider is geweest en gaan het

Ahrthal in, die gedachte verrukte ons allen en waren met de grootste verwachtingen vervuld, die dan ook in alle deelen vervuld zijn geworden, wij altijd gewoon aan verre gezigten over het vlakkeland, konden ons volstrekt van zulke trotsche en verhevene hoogten ons geen idee vormen te meer de vlijt en arbeid dier menschen bewonderen, daar alles van den voet tot den kruin der berg met wijnranken beplant is, wij passeerden in het dal Bodendorf, waar wij een eerepoort doorreden, ten bewijze dat het kermis ter plaatse was, verder Undorf, Altorf, Heppinger, oud Alkeldorf nadat wij de Asfolinadische mineraal-water gedronken hebben en door een jongmensch hoogst waarschijnlijk de chef zeer vriendelijk bejegend werden, toen Heidelberg afwisselende gezigten hadden ons verrukt, doch het treffendste was het gezigt bij de Bunte-Kühe om daar een beschrijving van te geven is bijkans onmogelijk, die woestheid der rotsen welker onmeetbare hoogten, ons in stille verwondering deden genieten, naast ons de rivier de Ahr die onze geleider bleef langs de weg door het dal, daarna Ahrweiler dat ons als een zeer geregelde en goede stad voorkwam verder hielden wij aan het onaanzienlijke dorpje Walportsheim stil, om onze paarden wat rust te geven en ons zelve wat te goed te doen aan de wijn van die plaats afkomstig, en zoo wereldberoemd, die ons zeer verschillend smaakte, maar zij had de noodige uitwerking, het hollandsche bloed ontwaakte en deden het Hollandsche Volkslied daveren door het dal, tot hindernis van onze dames - en tot genoegen der Walportsheimer schooljeugd.

Van hier reden wij verder door Reiss, Reedersdorf, waar wij een merkpaal aantreffen dat het water in 1804 daar minstens 10 voet boven de beganen grond stond, daarna Schönheim, waar wij een wijnkelder zagen die 200 voeters wijn bevatten kon. Hechtheim, waar wij door een tunnel reden, door de rotsen heen geboord en kwamen daarna te Altenaar

aan, dat wij als de eindpaal van ons reisje beschouwden, besloten daaraan de *tâble d'hôte* aan te schikken, doch vooraf liever eerst de berg Holstein te beklimmen welke weg wij dan ook te voet aflegden, op welks kruin wij een overheerlijk gezigt over het Ahrdal hadden, maar de hitte was hier bijna ondragelijk, zoodat wij langs de steile en gevaarlijke weg terugkeerden, en ons logement waar wij ons waschwater lieten voorzetten, ons op die manier verfrischten, en toen aan tafel plaats namen, waar de duitsche hoewel vreemde pot ons weder overheerlijk smaakte en de wijn als water naar binnen gleed.

Alzoo na eenige verpoozing zijn wij de Kreuzberg opgereden dat voor de paarden een moeilijke en voor Sien een angstige reis was, de opstijging duurde een uur dat wij stapvoets aflegden eindelijk bereikten wij de top der berg waar ons een glas kitsinger bier regt welkom was, en nu ging de togt beter bij de bergen neer, ondertusschen passeerden wij het dorp Jeldorf, en pleisterden te Meckendorf en kwamen alzoo na vele dorpen ter linker en ter regter zijde gepasseerd te hebben weder te Bonn aan, ieder regt voldaan over de afgelegenrid, maar tevens te kennen gevende dat de geregten overheerlijk zijn, maar de dorpen over het algemeen slecht gebouwd zijn en ons armoedig voorkwamen. Van Bonn besloten wij te vertrekken naar Keulen met de boot van 8 uur, lieten na onze rekening vereffend te hebben, een omnibus voorkomen, stapten daarin voorafgegaan door onze bagage, riepen onze getrouwe Kellners het "lebe sie wohl" toe en reden in galop naar de afvaartplaats van die Rijnboot vanwaar de boot ons naar Keulen vaarde, doch die togt langs de Rijn viel ons niet mede, wijl aan de eene kant weinig of bijkans niets te zien was, en de andere zijde zoo van tijd tot tijd een goed en lief gezigt opleverde, te Keulen aangekomen was ons aller verlangen naar het hôtel de Hollande, dat dan ook spoedig werd gevonden, waar ons zeer nette

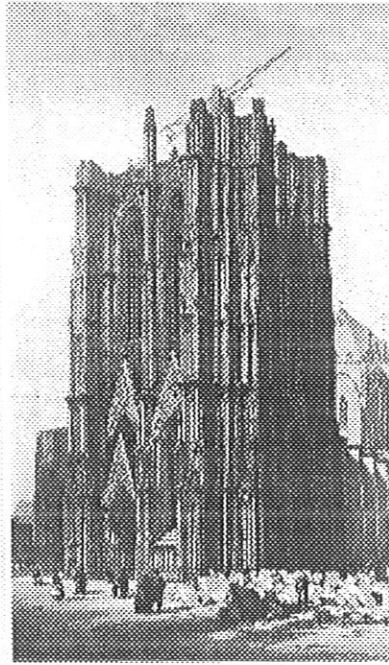

slaapvertrekken werden aangewezen, doch soupeerden vooraf nog eens heerlijk in de benedenzaal, begaven ons vervolgens ter rust met de gedachte de volgende morgen de schoonheden van de wereldberoemde stad in oogenschouw te zullen nemen, een hartelijk welterusten was het laatste woord dat gesproken werd tot de volgende morgen.

Zaterdag 20 Junij

Nadat eene verkwikkende slaap ons weder versterkt had, maakten wij hier en in den vroegen morgenstond een wandeling door Keulen en verder door de voorstad Deutz van waar eene stoomboot ons weder aan een ander gedeelte der stad bragt, van waar wij onze loopcursus voortzetten tot ons hôtel, waar wij onze dames allen in gereedheid vonden, ons terstond aan het ontbijt plaatsten, dat weder evenals voeger met een goede eetlust en onder aangename gesprekken genuttigd werd.

Alzoo voldaan trokken wij om 9 uur met onze loondiener aan het hoofd de straten van Keulen in, onze koers rigtende naar de alomvermaarde Dom*, wij worden ook dienaangaande niet teleurgesteld, de grootheid der kerk, de uitwendige pracht, waarmede alles is opgesierd, de steenen daar aangebragt zijn allen door een kunstige hand bewerkt dus reeds het gezigt van buiten beviel ons uitermate, hoe zoude het nu van binnen zijn? maar komaan ingetreden in het Godsgebouw en ons ook daar overtuigd van hare innerlijke waarde, ook reeds dadelijk bij den ingang worden ons de prachtige geschilderde glazen aange-toond nu pas sedert 14 dagen in gereedheid, verder zagen wij de bewaarplaats der denkbeeldige overblijfselen der heilige drie koningen de overmatige pracht hier

Zuidelijke toren van de Keulse Dom in 1842

aangebragt verblinden ons, en wij dorpelingen konden ons geen denkbeeld vormen, van juwelen en edelgesteenten, in zulk een grootte en hoeveelheid tentoon gespreid, het openen van een deurtje gaf ons een vrij gezigt op de vrome koningen, wier hoofden allen voor ons zichtbaar werden, maar die bij hun leven niet prachtiger versiert hebben kunnen zijn.

Van hier togen wij naar de schatkamer voorafgegaan door den koster die ons zeer vriendelijk en voorkomend behandelde, de pracht en kostbaarheid hier te beschrijven is onmogelijk, alleen het meest belangwekkenden was elf tableaux over de geboorte, het lijden en sterven van JC. ieder afzonderlijk van een stuk elpenbeen gesneden was magnifique en dan drie rozen welke met juweelen en edelgesteenten zeer keurig en smaakvol opgesierd waren, overigens was alles

**) Met de bouw van de Keulse Dom is in 1248 begonnen. In 1560 waren het koor en het benedengedeelte van de zuidelijke toren gereed. Daarna heeft het tot 1823 (263 jaar!) geduurd, voordat de bouw is voortgezet. De Dom is pas voltooid in 1880. Onze jonge reizigers constateerden danook dat de prachtige geschilderde glazen pas sedert 14 dagen in gereedheid waren gebracht. Zij waren vol bewondering voor het destijds nog onvoltooid kerkgebouw. Wel bestaat er een schilderij van Conrad uit 1856, waarop de Dom in voltooid vorm staat afgebeeld, maar dat was toen nog een droombeeld.*

kostelijk soms overbodig aangebragt, in de kerk was thans een koor af gewerkt welks hoogte 120 voet en welks lengte 520v. was, dus wanneer er zoo vier naast elkander komen, kan men zich een idée over de grootheid van deze nog altijd te voltooyen Dom vormen. Van hier gingen wij naar het Diorama welks voorstelling zeer kort doch ons niettegenstaande uitnemend bevallen was.

Al verder gingen wij naar den Paradijstuin om ons eenigszins te beschutten tegen de felle zonnestrallen die loodregt in Keulens straten nederdaalden, en hier zochten en vonden wij verademing bij een glaasje Rijnwijn en daarbij genoten wij een schoon gezigt op de allerkoddigste schilderstukken, die wel de lachspieren bij ons in beweging moesten brengen, eindelijk gingen wij vrolijk straat in straat uit, hoorde op de markt de muziek der parades, lieten ons onderweg nog menige legende van onze gids op de mouw spelden, tot wij eindelijk in het hôtél terugkeerden, onze lohndiener het verdiende loon betaalden en zetten ons na voorafgaande verfrissching en nettoyeering van onze kleederen in het midden der t  ble d'hôte, aten en dronken naar hartelust, waarna wij met de Gastwerth afrekende, zoo spoedig mogelijk lange beenen maakten, wjl de dames beurtelings of misschien wel tegelijk verliefd werden op de zoo h  psche en voorkomende kastelein.

Een omnibus bragt ons om vier uur op het spoor naar Düsseldorf dat alles goed en wel afliep, behalve drie fleschjes Keuls water gehuisvest in Adriaans overjas die bij overreiking de zak verlieten en voor ons aller oog en tot ons aller spijt verpletterd op den grond nedervielen, doch overigens arriveerden zonder verdere teleurstellingen te Düsseldorf behalve de ondragelijke hitte en had op ieders aangezigt de noodige uitwerking, zoo zelfs wanneer de een den ander aanzag, men zich een goed idée over het ontspringen eener rivier kon krijgen, maar een heerlijk glas kitsinger bier was

Adriaan Cornelisz. Honigh (1833-1878)

genoeg om ons schadeloos te stellen en wandelden daarna de stad eens in die ons veel in de hand gevallen, zijnde een ruime en geregelde gebouwde stad, de Spoor naar Elberfeld zou ons naar de stad voeren. de weg die wij thans afleggen is heerlijk, het schoone panorama dat wij op verschillende punten genieten is onovertreffelijk, thans gaan wij bij de berg op, worden geholpen door een andere locomotief die aan de onze is verbonden door een ijzertouw, welk touw om een vaste katrol loopt welke bovenop de berg bevestigd is en terwijl de andere van de hoogte afloopt ons zoodoende assisteerd om boven op den berg te komen dat buitengewoon goed ging en bereikten zoo het station Hochthal waar wij halt hielden en daar bij de berg afzakten, dat met verbazende snelheid ging en wel iets angstigs had wjl wij langs diepe afgronden en dan weder tusschen hooge rotsen voortrenden, doch alles liep goed af, een kleine schrik der dames toen wij de tunnel bij Elberfeld doorreden, doch bereikten

allen vrolijk en wel de reeds verlangde stad Elberfeld, die geheel in een dal verborgen ligt en een somber aanzien heeft, wijl alle huizen met leijen overtrokken zijn, het hotel Chermenhausen werd door ons weldra gevonden en waar wij zeer spoedig onze overbodige pakkatie op de kamers deponeerde, na veel praten een wandeling door de stad naar de Johannes-berg deden op welks hoogte wij een heerlijk gezigt over de stad zelve en de in de omtrek liggende bergen en dalen genoten, en onder dit genot ons weder niet onbetuigd lieten dat wij liefhebbers waren van de Rijnwijn die ons een lekkere verkwikking aanbod, na ons hier nog eenige tijd vergenoegd te hebben, daalden wij af tot ons logement, bestelden soupée, waar wij ter gedachtenis van onze jarige dame een flesch Johannesberger nuttigden, na vooraf onze dames naar hunner kamer gebragt te hebben, om hun voor verdere vermoe-yenissen te bewaren en meer rust te doen genieten voor de vermoevende dag die voor de deur stond. na afloop keerden wij naar zaal terug waar wij al pratende nog een aangenaam uurtje doorbragten, waarna wij ons ook ter rust begaven, ons beklagend dat het reeds de laatste nacht was in de vreemde, maar toch tevreden dat wij onze tijd zoo voordeelig en goed besteed hadden.

Zondag 21 Junij

Evenals vroegere dagen was ons ontwaken genoegelijk, een goed ontbijt

wachtte ons in den tuin dat zich wel liet smaken, waarna onze Gastwerth de rekening werd voldaan, en het spoor van 6 uur ons naar het geliefkoosd vaderland zou terugvoeren dat dan ook ter bestemder tijd werd bereikt. het weder was koel dus zeer geschikt om een lange spoorwegrid te maken, die dan ook regt genoegelijk is geweest en kwamen half drie in Amsterdam terug, waar de zoo dikwijls bezochte zeven kerken van Rome ons toevlugtsoord was, en ons weder best met de hollandsche spijzen konden verenigen, na nog wat in de stad gewandeld te hebben, om deze en gene zaken voor onze tehuis komst te regelen heeft de boot de PvO. om half zes ons naar Zaandam terug gevoerd, vanwaar per rijtuig naar onze woonplaats lieten brengen waar wij om acht aankwamen, met een hart vol over hetgeen wij in zulk een korte tijd gezien hadden en tevens zoo ruimschoots genoten tevreden over het vriendschappelijk en gezellig verkeer dat wij met elkander hebben mogen smaken, en dankbaar tevens voor het schoone en prachtige weder dat ons op ons reisje ten deel is gevallen en dankbaar ook dat wij na zoo vele gevaarvolle togten weder allen vrolijk en gezond in de schoot van onze dierbaarste betrekkingen terug mogten keeren.

Zaandijk
21 Junij 1857

P. Donker
Secretaris

*Laurens betrekkingen terug
mooten keeren ✓
Zaandijk P. Donker
21 Junij 1857. Secretaris*

Het molenaarshuis van De Herder *)

Op verzoek van de Vereniging De Zaanse Molen zijn de drie artikelen over *De familie Vis en de Zaanse Molens* ook in het blad van deze vereniging, de Windbrief, opgenomen. Een lezer, de heer R.Heise te Zaandam, gaf daarop de volgende aanvulling, die wij uit de Windbrief overnemen:

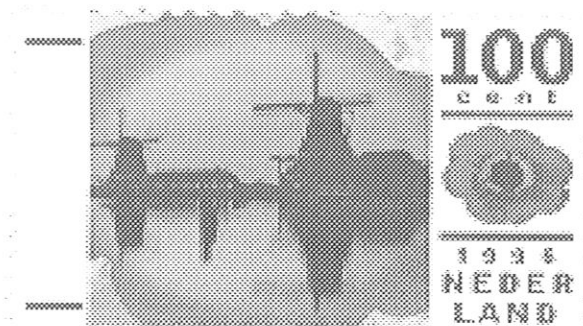
'Met het overgebleven molenaarshuis van De Herder bedoelt Honig de vroegere boerderij van Fonteijn, over de Dijkslot, achter Het Leven, waarvan het woonhuis er nog staat. Het is echter nog maar de vraag of dit wel het molenaarshuis is. Wanneer het hele complex van de molen aan de andere kant van de latere spoorlijn lag, dan stond het huis er wel een heel eind vandaan.

Destijds waren er binnen geen directe sporen van bewoning van voor plm. 1850 te vinden. Toch lijkt het geraamte aanmerkelijk ouder. Het model heeft dan ook meer weg van een stuk molenschuur dan van een vrijstaand 17/18e-eeuws woonhuis.

Meestal zit er wel iets waars in zo'n overlevering en mogelijk zijn er voor de bouw spanten van de molenschuur gebruikt.'

*) Zie Med. nr. 29, pag. 250

In 1996 heeft de PTT een voor ons bijzondere postzegel van 100 cent uitgegeven. Daarop staan de molens De Zoeker(I) en De Kat afgebeeld, die beide voorkomen in de artikelen over 'De familie Vis en de Zaanse Molens', resp. op pag.251 en 261. Het zijn twee van de fraaie molens die op de Zaanse Schans staan.

Mutaties op de genealogische staat van Jacob Vis en zijn nageslacht

- CIdeab** Hans Ooms trouwt 25 oktober 1996 te Cairn (Australië) met Henriëtte Schorn, geboren 27 februari 1965 te Almelo, dochter van Hendrik Schorn en Gerda Maria de Wilde.
- CIllbdea** Ady Jacoba ter Haar is overleden 12 maart 1997 te 's-Gravenhage.
- CIVaga** Henriëtte Maria Catharina Crol is overleden 20 februari 1997 te Wädenswil (Zwitserland).
- CVllfaa** Cornelia Maria Kuyt is overleden 25 oktober 1996 te Buenos Aires (Argentinië).

Mutaties familie Heyme Vis (Vis II in Nederland's Patriciaat, 76e jaargang)

- Xli4 (NP p.455)** Denice Lucette Maureen Vis, geboren 24 maart 1997 te Hoogland, dochter van Ronald Pieter Vis en Yvonne Joyce Beckman Lapré.

Stichting Familie Vis van Zaandijk

Secretariaat: Jan Hajo Vis
Spechtlaan 375
2261 BK Leidschendam

Adreswijzigingen

Nog steeds ontvangen wij enkele enveloppen met onze Vis A Vis terug met de mededeling: 'Verhuisd, adres onbekend' of helaas met 'Overleden'. Bovendien vermoeden wij dat ook enkele onbestelbare exemplaren van ons blad niet teruggestuurd worden.

Dit brengt voor onze stichting onnodige kosten met zich mede en zet ons aan het spoorzoeken in geval van niet gemelde verhuizing. Als secretaris verzoek ik daarom al onze familieleden adreswijzigingen aan het secretariaat te melden.

Ook voor het correct bijhouden van de rubriek van geboorte en overlijden doe ik een beroep op alle lezers van Vis A Vis.

In ieder geval bij voorbaat bedankt voor uw medewerking.

Graf Jacob Vis

Onze stichting heeft - zoals aangekondigd in Vis A Vis nr.30 - op het graf van Jacob Vis en Aaltje van Bergen op de begraafplaats te Zaandijk een nieuwe steen laten plaatsen. Op deze grafsteen is als inscriptie aangebracht:

Jacob Vis Jz 1784-1828

Aaltje van Bergen 1782-1830

Gerrit Vis 1818-1882

Geertje Honigh 1815-1887

Familiereünie in 1998

Na de grote reünie tijdens de viering van 500 jaar Zaandijk met vele afstammelingen van Oudt Heyn gaan de gedachten thans weer uit naar een reünie van de familie Vis. Het bestuur heeft als datum vastgesteld: Zaterdag 12 september 1998. Op die datum hopen wij ook de heruitgave van de 'Genealogische staat van Jacob Vis en zijn nageslacht' te kunnen presenteren. Nadere mededelingen volgen in Vis A Vis van november 1997.

Donaties

Ten behoeve van de betaling van de donatie 1997 is een acceptgirokaart bijgevoegd. Als richtbedrag is f 25,- aangehouden. Wie dit jaar reeds betaald heeft, ontvangt geen acceptgirokaart. Voor lezers in het buitenland is een brief bijgevoegd.

Bestellen van uitgaven

1. De kroniek 'Vis A Saandijk' is bij onze stichting nog verkrijgbaar tegen de oorspronkelijke prijs van f 95,- (incl. verzendkosten f 104,-). Voor donateurs bedraagt de prijs f 75,- (incl. verzendkosten f 84,-).
2. Nederland's Patriciaat, 76^e jaargang Anno 1992 (met Vis I en Vis II) f 65,- (incl. verzendkosten f 70,-).

Deze boeken kunnen worden besteld door overmaking van het verschuldigde bedrag op Postbanknummer 3220631 ten name van 'Stichting Familie Vis van Zaandijk' te Heiloo, onder vermelding van de verlangde boeken.

Voor adressen waar de boeken, zonder dat verzendkosten verschuldigd zijn, afgehaald kunnen worden, kunt u zich wenden tot de heer Jb. Kuyt, Oudburgerlaan 63, 1852 KN Heiloo, tel. 072-5331022.

Van de redactie

Dit nummer van Vis A Vis is voor een groot deel gewijd aan het reisverslag van Pieter Donker, dat een aardig beeld geeft van de reislust van Zaanse jongelieden in het midden van de vorige eeuw. Het is ons - reeds op diskette gezet - toegezonden door mevrouw Ada Latenstein van Voorst, achterklein- dochter van Aaltje Vis en Pieter Donker. Voor deze bijdrage aan onze familieperi- odiek zijn wij haar zeer erkentelijk.

Redactie:

Anna Gosman-Vis, Vijverlaan 48
3062 HL Rotterdam

Piet Vis, De Wittestraat 5
4301 MV Zierikzee

